

ב-HP ממחזרים את מחסניות הדיו - מודעות אקולוגית או חשיבה עסקית?

אחרי שבחברה הבינו שאנשים מוכנים לשלם פחות ופחות על מחסניות דיו למדפסת, הם החליטו לבצע מהלך דרסטי - ולגרוס אותן. מהמחסניות הממוחזרות הם מכינים מדפסות, ועל הדרך גם מעלימים את המכלים הריקים מהשוק - כדי שלא יוכלו להתמלא בזיל הזול. ויש גם בונוס אקולוגי

7:58 25/10/2009 | אסף מרגלית

בואו לא נהיה תמימים: מאחורי מפעלי המיחזור הנושאים על גבם בגאווה את דגל איכות הסביבה, מסתתר כמעט תמיד מניע מרכזי אחד: כסף. גם מאחורי מפעל המיחזור האירופי הענק שהקימה ענקית המדפסות HP, עומד, כך נדמה, היגיון כלכלי בריא.

במשך תקופה ארוכה ראו מנהלי חטיבת ההדפסה של HP איך מודל ההכנסות שלהם ממכירת ראשי דיו חד-פעמיים למדפסות הולך ומתכלה: התכנון הראשוני של החברה היה פשוט - מוכרים את המדפסת בזול, אפילו במחיר הפסד, ומרוויחים ממכירת ראשי הדיו החד-פעמיים, שאותם צריך לרכוש בכל פעם שהם נגמרים. בשנים הטובות של HP שלטה ב-70% 80% מהשוק, והמודל עבד באופן מוצלח.

אלא שלפני כ-5 שנים החל המודל להתערער: בחברת המדפסות הגדולה בעולם גילו שקמו ממש מתחת לאפה מפעלים קטנים שממלאים את ראשי הדיו המשומשים שלה ומחזירים אותם אל השוק בשליש ממחירם של ראשי הדיו החדשים. התהליך הזה הביא לירדה במחירי הדיו להדפסה, והדיו החלופי תופס כ-20% מהמכירות.

מפעל המיחזור של HP בגרמניה יח"צ

במדינות אירופה ואסיה קיימת מודעות עצומה לנושא הסביבה, וצרכני המדפסות מקפידים להחזיר את ראשי המדפסות הישנים לחנות שממנה הם רכשו אותם - ללא כל תמורה.

בארץ, לעומת זאת, מעניקים היום ללקוח הנחה של 5-10 שקלים על ראש חדש, אבל מסיבות ממש לא סביבתיות: הרשתות בארץ מוכרות את המכלים לאותן החברות שממלאות אותם בדיו ומחזירות אותם אל השוק.

מומחים מעריכים כי רק בשנה האחרונה ירדה האחיזה של HP בשוק ראשי הדיו ל-50% ואף לפחות מכך - ולכן קיים היגיון רב מבחינתה בהקמת מפעל מיחזור שיחזיר את הראשים המשומשים לידיה וירחיק אותם מהשוק. בתהליך המיחזור כל אותם ראשי דיו נגרסים כך שאיש לא יוכל למלא אותם מחדש, וכתוצאה מכך יירכשו יותר ראשי דיו חדשים.

מדפסת ממוחזרת

אך נראה שפה לא תמו הצרות של HP: כיום פועלים מפעלים סיניים ויצרנים אחרים מאסיה שאינם רק ממלאים את הראשים הריקים בדיו, אלא מייצרים אותם בעצמם ומוכרים אותם כחדשים באמצעות ידע שגנבו.

לאותם מפעלים יש קושי לייצא את הסחורה לארה"ב או לאירופה, אבל במדינות שמחוץ למעגל

האירופי, ולאחרונה גם בישראל, הם מצליחים לנגוס בחלקם של ממלאי הדיו המקומיים ובמכירות של המוצר המקורי.

שוק המתכלים המקומי מוערך ב-50 מיליון שקל. ראש דיו מקורי עולה כ-80 שקל וראש חדש תחליפי עולה כ-20 שקל בלבד. כדי להתגבר על המכשולים, שקלו בשלב מסוים ב-HP לעבור לראשי הדפסה קבועים שיישבו במדפסות עצמן, ולשווק רק מכלי דיו פשוטים, ללא ראשי הדפסה, שיהיו זולים בהרבה.

אלא שהניסיון שנערך לא צלח והוביל לתקלות. עד שיימצא פתרון, החליטו בחברה לאסוף את הראשים הישנים, לייצר את ראשי הדיו החדשים מהפלסטיק הממוחזר, ובכך לנסות לשפר את מודל ההכנסות - ובדרך גם לתרום לשמירה על הסביבה.

בין אם מדובר באיכות הסביבה ובין אם בהרבה מאוד כסף - מפעל המיחזור הגדול באירופה לראשי דיו שהקימה HP בעיר במברג שבגרמניה מרשים בהחלט. לאחרונה התהדרו ב-HP במדפסות חדשות שלדבריהם כ-50% מהן מיוצרות מחומרים ממוחזרים. מי שינסה להבין מה בדיוק ממוחזר במדפסות תוך התבוננות בהן לא יצליח להבחין במשהו ולהבין במה מדובר. כדי לקבל הסבר ולראות במו עינינו איך הדבר נעשה, החלטנו להרחיק עד במברג ולבקר במפעל.

"החלטנו שעלינו לתרום את חלקנו למען שיפור איכות הסביבה על ידי כך שנאסוף את כל ראשי הדיו ומכלי הטונר המשומשים של המדפסות שלנו ונמחזר אותם", מיהר להסביר מנהל פרויקט המיחזור של HP, ברונז זאגו.

לדבריו, בחברה גילו דרך שבה אפשר לפרק כל ראש דיו למרכיביו באמצעות מכונות פשוטות ולאחר הפרדת הפלסטיק משאר המרכיבים מתקבל פלסטיק בצבע שחור, שבתהליך פשוט אפשר לייצר ממנו מוצרי פלסטיק חדשים.

"קולבים, כוסות לשתיה חמה וגם חלקים לרכב. הפלסטיק הממוחזר עמיד וטוב בדיוק כמו פלסטיק רגיל. רצינו לשלב את החומר הממוחזר בתהליך הייצור של המוצרים שלנו, ומצאנו שהמדפסות הן המוצר הכי מתאים לכך".

כששאלנו איך משתלב החומר הממוחזר שמתקבל, שצבעו שחור בדרך כלל, עם הנטייה של המעצבים להכניס צבע למוצרים החדשים, הודה זאגו שיש לו בעיה. "החומר הפלסטי השחור הזה היה אופנתי בשנים הקודמות, ואנחנו שוברים את הראש כיצד נשנה את הצבע או נצבע את החומר הממוחזר כדי שישתלב באופנה החדשה", הסביר זאגו. בינתיים, עד שימצאו ב-HP את הפתרון, בחברה מתכוונים להמשיך את הקו השחור במדפסות ובמקביל לחפש מוצרים נוספים שבהם ניתן לשלב את החומר הממוחזר.

ממחזרים הכל

בחברה כמובן העדיפו לאורך כל הביקור לשים דגש אך ורק על ההיבט הסביבתי שבפרויקט. כשביקשנו לראות איך הדבר קורה הלכה למעשה, התעקשו אנשי HP לפרוס לפנינו לפני כן את האסטרטגיה הירוקה שלהם.

מנהל מיזמי המיחזור והחיסכון באנרגיה של HP, דין מילר, הסביר בהתלהבות כי הבסיס לכל פעולות החיסכון הוא אסטרטגיה נכונה לניהול המשרד ומערכות המחשבים בבית. עוד הוסיף מילר כי היום קיימות מדפסות חדשות שנבנו מלכתחילה כדי לחסוך אנרגיה.

לכאורה אפשר לחשוב שב-HP ירדו מהפסים, כשהם מעודדים חיסכון בהדפסה ובצריכת דיו - אבל באמת שאין מה לדאוג לחברה שמוכרת כיום כ-10,000 מדפסות ביום. בסקר שערכה HP בשנתיים האחרונות התגלה כי למרות כל המודעות הירוקה והשאיפה לשמור על איכות הסביבה, בכל שנה כמות ההדפסות רק הולכת וגדלה.

מבדיקות שערכו אנשי HP ברחבי העולם עולה כי רק שליש מכמות החומרים המתכלים מגיע למיחזור. מילר לא שלל את האפשרות של תמרוץ הצרכנים כדי שיביאו את הראשים המשומשים לרשתות במקום להשליך אותם לזבל, ואינו מאמין שהתמריץ יביא לסילוק המתחרים שלו שממלאים את הראשים (ועושים בעצמם תהליך של מיחזור). לממלאים יש מקורות של ראשים ממשרדי ממשלה ומחברות גדולות שמוכנות לאסוף את המכלים ולקבל אותם מלאים בשליש מחיר מהמוצר המקורי.

במפעל המיחזור שבעיר במברג בגרמניה גילינו שהניקיון הוא מילת המפתח. בגלל ההתחייבות לשמירה על איכות הסביבה המפעל נקי כמו בית חרושת לתרופות, וכל פיסת נייר או בקבוק שתייה ימצאו את עצמם מיידית בפח המתאים. בתוך המפעל נמצאים מכלים ענקיים המלאים בראשי דיו שהגיעו מכל רחבי העולם.

מערכת מכונות שפכה על מסוע את ראשי הדיו, אלה נכנסו למכונה מפרידה ומפתחי היציאה יצאו חומרי הגלם לתעשיית הפלסטיק, חלקי מתכת, שאריות של דיו וחומרים נוספים שאינם מתאימים למיחזור. כל אחד מהחומרים הגיע למכל מתאים, וכשהוא התמלא עמל הצוות להחליף את המכל והתהליך נמשך. חומר הגלם שנערם הוכנס לאותה משאית שהביאה בבוקר את ראשי הדיו למיחזור ונשלח למפעלי הפלסטיק, שישלבו אותו במוצרים החדשים.

כששאלנו את אנשי הפרויקט אם מספר הראשים שיעמוד לרשות הממלאים צפוי לרדת משמעותית, ב-HP לא התלהבו לענות על כך. לדבריהם, לא ניתן לחשב כיצד ישפיע מיחזור הראשים על מחירי ראשי הדיו החדשים שלהם.

בינתיים, העובדות בשטח מעידות על כך שקיימת ירידה ניכרת במחיר בהשוואה לשנים הקודמות. מומחים בענף מציינים שכמות הדיו הנמצאת בכל ראש קטנה יותר מבעבר, אבל המחיר לדף הדפסה לא השתנה, בגלל היעילות של המדפסות החדשות.

כמו שכבר נראה בשטח, הצרכן הוא המרוויח הגדול מהתחרות שקמה ל-HP. נותר רק לחכות ולראות איך המדיניות הירוקה של החברה תשפיע על מפעלי מילוי ראשי הדיו, ובעיקר על ההכנסות שלה בשנים הקרובות.

 [עדכוני כלכלה לסלולרי שלך](#)